

Føroyar við í filmi um orkumál og sjálvstýri

Norska sjónvarpsrásin TV2 hefur latið filmsfyrirkomandi Pandurafilm uppgávuna at gera eina sjónvarpsrøð um oljuspurningar í heimshøpi og í hesum sambandi verður eisini settur ljóskastari á føroyska samfelagið sum dømi um eitt samfelag, har oljan júst er við sína byrjan

Jan Müller

eisini sett fokus á Føroyar.

Turid Rogne er journalistur og hevur saman við filmupptøkumanni verið í nógvum ymsum londum og gjørt upptøkur og samrøður. Ætlanin er at vísa røðina í TV2 í 2003, umframt at røðin verður vist í sjónvarpi í nógvum ymsum londum.

Endamálið við hesi sjónvarpsrøð skrivar blaðið víðari er at fáa eitt altjóða yvirlikt yvir nýtslu, tørv og stríðið fyri orkutílfingi og avleiðingannar av hesum við grundarlag í søgum og myndum ymsa staðni frá í heiminum.

Turid Rogne sigur, at ætl-

an teirra er at gera Føroyar til ein part av hesum søgum. Føroyar eru sera áhugaverdar fyri hesa røðina orsakað av, at enn er oljuvinna bert í síni byrjan. – Vit fara at hyggja nærri at, hvørjar vónir eru knýttar at oljuni og hvussuleiðis oljuvinna kann koma at

Turid Rogne og myndamaður hennara vitja á Sosialinum í sambandi við eina sjónvarpsrøð um orkutílfingi og sjálvstýri.

Mynd Eirikur Lindenskov

royndirnar hjá føroyingum at gerast meira sjálvstøðugir. Millum fólkinum tosað hevur verið við eru Hogni Hoydal, Jóannes Eidesgaard, Anfinn Kallsberg, Ben Arabo og mong onnur.

Turid Rogne sigur við Sosialin, at tey hava fingið sera væl burtur úr í Føroyum og er hon ikki minst fegin um veðrið, sum visti seg frá øllum síðum við sól, regni og stormi. Av tí at røðin ikki fer av bakka-stokki fyrr enn í mars næsta ár er ikki møguligt at gera føroyska partin lidnan fyrr enn í evstu løtu. Turid Rogne sigur, at verða boringarnar hjá Hess í juli vælcynnaðar ella tað gongur hinvegin, so vil tað sjálvandi eisini hava ávirkan á føroyska partin. Undir øllum umstøðum verða Føroyar sum eitt jomfrúligt olju-øki av stórum týðningi fyri filmen skilst.

ávirka føroyska samfelagið. Her er spurningurin um føroyskt sjálvstýri ein týðandi partur, soleiðis sum vit siggja tað, og vit halda, at Føroyar kunnu virka sum eitt dømi um, hvønn leiklut atgongd til oljutílfingi kann hava í »nasjons- og identitetsbygging« sum hon málber seg.

Tað er í hesum sambandi, at norskur journalisturin hevur vitjað í Føroyum í eina viku og hevur tosað við politikarar, vinnulívsmál og fjølmíðlafólk. Sosialurin skilur, at stórus dentur verður eisini lagdur á týðningin møguligar komandi oljuinntøkur kunnu fáa fyri

Bretsk skattahækking týðning fyri Føroyaøkið

Ein møguligur eykaskattur á oljufeløg í Bretlandi kann fáa positivar avleiðingar fyri oljuleiting við Føroyar

OLJA

Jan Müller

Um álvari verður gjørdur burtur úr ætlanini at leggja eykaskatt á oljufeløgini, sum virka í bretskum øki, verður tað bráðliga meira attraktivt fyri feløgini at gera iløgur í oljuleiting aðrastaðni í heiminum, og hetta kann so eisini bliva áhugavert fyri Føroyaøkið. Sosialurin skilur, at ein avleiðing av hesum kann bliva, at oljufeløgini fara at vísa størri áhuga fyri leiting við Føroyar. Sama vil so eisini verða galdandi fyri norska, danska og há-

landska landgrunnin.

Taka vit føroyska partafelagsskattin fyri oljufeløg er hann 27%. Verandi partafelagsskattur í Bretlandi er 30%, so við nýggju hækkingini, sum stjórnin skjýtur upp, kemur hann uppá heili 40% tvs. 13% hægri enn tann føroyski. Føroyaøkið blívur harvið meira kappingarført og attraktivt tá tað um henda skattin umræður.

Hetta kann koma væl við hjá eitt nú ítalska oljufeløgnum, Agip, sum skal til at bora sín fyrsta brunn í føroyskum øki næsta ár. Eftir tveir turrar brunnar á landgrunninum í fjør er tørvur eisini á at fáa onkran nýggjan ljósglotta. Ein heppin boring hjá Hess í bretskum øki nær føroyska markinum í næsta mánað kann fáa avgerandi týðning fyri komandi áhuga fyri føroyska økinum. Og kemur nú ein

stórt skattahækking á oljufeløg í bretskum øki, kann tað økja áhuga fyri føroyska landgrunninum, og harvið eisini fyri boringini hjá Agip næsta ár.

Tað hevur felagið helst eisini brúk fyri, tí sum er stendur tað nærum einsamalt við øllum váðanum, tá tað fer undir eina boring, sum kann koma at kosta einar 200 mill. kr. Agip stendur fyri 93% av lisensinum, Føroya Kolvetni fyri 7% men við móguleika fyri at hækka tað uppi umleið 20%. Millum oljufólk verður tó met, at tað hevur stóran týðning fyri eitt felag sum Agip, hóast tað er stórt, at tað fær okkurt annað stórt oljufeløg sum partnara og sum harvið kann taka ein part av váðanum. Tað er heilt óvanligt, at eitt felag stendur fyri nærum øllum váðanum, tá borað verður í einum heilt

Ein munandi hægri oljuskattur í bretskum øki enn galdandi er her hjá okkum kann hava positivar avleiðingar fyri áhuga fyri føroyska landgrunninum. Myndin er frá boringini hjá Hess í fjør. Mynd Jan Müller

nýggjum øki og haraftrat úti á djúpum vatni. So hvør veit: skattahækkingin í Bretlandi kann hava positivar avleiðingar fyri oljuleitingina her hjá okkum, bæði uppá styri og longri sikt sikt siga keldur í oljuvinnuni, sum blaðið hevur tosað við.

Bretar leggja 10% eykaskatt á oljufeløgini

OLJA

Jan Müller

Ætlanin hjá bretsku stjórnini at hækka partafelagsskattin fyri oljufeløg við 10% hevur skapt mikla ósøng í Bretlandi, her ikki minst í Skotlandi, hvørs búskapur er sera nógv tengdur at oljuvinnuni. Tað var í apríl, at fíggjarmálaráð-

harrin Gordon Brown legði nýggja fíggjarætlan fram og í henni hevur hann so eisini innroknað eina skattahækking uppá 10% av yvirskotinum hjá oljufeløgnum, sum arbeiða í bretskum øki. Hetta hevur fingið bæði oljufeløg, myndugleikar og vinnuna at tala harðliga at. Stjórnin í BP John Browne hevur

kallað uppskotið hjá navnanum Brown fyri tápuligt og hevur biðið stjórnina umhugsað tað av nýggjum, meðan tíð er. Enn ber til at taka uppskotið aftur, men sum er stendur tað við.

Felagið hjá 32 oljufeløgnum í Bretlandi UKOOA hevur roknað út, at meirskatturin fer at kosta oljufeløgnum 80 milliardir

krónur í nýggjum skatti fram til ár 2010. Víst verður á, at avleiðingin av hesum kann gerast, at oljufeløgini fara at útseta ella heilt steðga við nýggjari oljuleiting í Norðsjónum í eini tíð, har tað annars hevur nógv at siga fyri Bretland, at tað verða funnar nýggjar olju-goymslur, nú Bretland um ikki so nógv ár verður inn-

flytari av olju til sín egna heimamarknað. Eisini verður víst á, at tey 50.000 stórvini í oljuvinnuni í Skotlandi eru í vanda. Tað hevur fingið politikarar og vinnulívsmál í Skotlandi til at fara uppá barrikadurnar og mótmæla ætlanini.

Umboð fyri stjórnina siga harafturimóti, at oljufeløgini tola væl at gjalda

hægri skatt, nú yvirskotið er so stórt. Oljufeløgini hinumegin siga, at hetta er ikki rætt og halda, at fíggjarmálaráðharrin er lopin framav og hevur skundað sær ov nógv.